Ultimele sondaje de opinie arată că peste 50% din populaţie consideră că lucrurile în R. Moldova merg într-o direcţie greşită.

Peste 70% din populaţie spune că nu are un trai decent. În acelaşi timp, o mare parte din alegători pare a fi gata să susţină la viitoarele alegeri partidul care se află la guvernare de 8 ani. Această contradicţie a făcut multă lume să vorbească despre incultura politică a alegătorilor din R. Moldova. Analiştii sparg, însă, această teorie a paradoxului şi spun într-un glas: electoratul moldovenesc este mai inteligent decât pare. Inteligent chiar şi fără de informaţiile pe care clasa politică ar trebui să i le ofere ca să se pregătească de alegeri.

Electoratul - oglinda disfuncţionalităţilor din instituţiile statului şi carenţelor din sistemul politic

„Electoratul din R. Moldova este oglinda disfuncţionalităţilor din instituţiile statului şi a marilor carenţe din sistemul politic. Aici sunt câţiva factori: o anumită inerţie moştenită din regimul sovietic, când un singur partid funcţiona şi făcea justiţie după bunul plac al liderilor săi, iar, pe de altă parte, şchiopătările specifice unei democraţii incipiente", susţine Igor Munteanu, directorul executiv al Institutului pentru Dezvoltare şi Iniţiative Sociale (IDIS) „Viitorul".

„Deşi mulţi zic că electoratul este necărturar şi prost, eu aş zice: proşti, dar mulţi. Şi nu chiar atât de proşti. Ei decid o dată la 4 ani şi sunt cei care penalizează guvernările care nu le satisfac cerinţele", spune Arcadie Barbăroşie, directorul executiv al Institutului de Politici Publice (IPP).

În mod sigur, alegătorii din R. Moldova sunt într-o măsură importantă determinaţi de accesul foarte îngust la informaţie. „Faptul că în R. Moldova nu există dezbateri politice influenţează modul de analiză la nivelul cetăţeanului simplu a evenimentelor politice şi a scenei politice, în general", consideră Igor Munteanu. Alegătorul este mai puţin informat pentru că sursa principală de informare pentru populaţie este televiziunea, susţine Arcadie Barbăroşie. „Or, televiziunile care au acoperire mare sunt controlate de partidul de la guvernare şi cetăţeanul nu are, realmente, surse alternative de informare. Dar asta nu înseamnă că electoratul nu ia decizii în cunoştinţă de cauză", punctează directorul IPP.

Cerere - da, ofertă - ba

Competiţia sănătoasă într-un sistem politic funcţionează după regulile unei pieţe bazată pe cerere şi ofertă. Analiştii sunt siguri: în Moldova există o cerere foarte mare pentru schimbare şi îmbunătăţirea a sistemului existent, iar oferta clasei politice nu satisface cererea populaţiei.

În ajunul alegerilor, electoratul din Moldova se confruntă cu probleme tradiţionale, rămase nesoluţionate de guvernările precedente. Sărăcia, preţurile mari, grija pentru viitorul copiilor, astea sunt problemele principale care apar în sondajele de opinie publică aşa cum le vede electoratul. În acest sens, electoratul nu s-a prea schimbat de la alegerile din 2005. „Politicienii ar trebui să răspundă la aceste temeri ale electoratului şi răspunsul ar trebui să fie unul foarte concret. Or, lucrul acesta nu se observă. Promisiunile pe care le găsim în programele electorale nu sunt suficient de concrete pentru a atrage electoratul către un partid sau altul", spune Arcadie Barbăroşie.

Şi Igor Munteanu crede că programele electorale ale majorităţii absolute a partidelor politice sunt extrem de generaliste, au un mesaj orientat spre toţi şi spre nimeni. „Marea majoritate a partidelor nu au nişte nişe, fiefuri - domenii de referinţă care să reprezinte partidele. Nu le au şi nu îşi cunosc electoratul. Respectiv, atunci când adresează mesaje, le adresează spre toată naţiunea şi mai puţin spre o audienţă precisă. Din această cauză , ofertele lor nu sunt suficient de atractive pentru public, pentru că ele încearcă să acopere tot. Iar programele electorale sunt mai degrabă nişte liste de cumpărături decât obiective exacte, clare, cu expertize în spate şi oameni care îşi pot expune public competenţa profesională", spune directorul IDIS. Totodată, partidele nu au curajul să formuleze probleme foarte grave şi să vină cu soluţii, cum ar fi dependenţa energetică a R. Moldova sau competitivitatea redusă a economiei naţionale. Sunt şi probleme sociale evitate cu obstinaţie cum ar fi, de exemplu, alcoolismul în creştere la ţară ca rezultat al frustrărilor economice şi lipsei de perspective.

Ion Jigău, directorul Centrului de investigaţii sociologice şi studii de piaţă „CBS-AXA", este de părere că electoratul este buimăcit şi nu se poate descurca în mulţimea de partide care există. „Sondajele arată că alegătorii recunosc ca şi brand doar 2-3 partide instituţionalizate deja în Moldova - partide ce au rezistat în ani, şi-au păstrat elitele, nu s-au divizat şi nu au fuzionat. De aceea electoratul se orientează după figurile principale, liderii partidului", spune Ion Jigău. Sociologul consideră că omul simplu nu poate face diferenţă între mai mult partide democrate sau, bunăoară, liberale pentru că ele promovează mesaje asemănătoare. Acest lucru se datorează şi faptului că partidele din Moldova fug de doctrine clare.

Indecişi sau dezamăgiţi?

Analiştii privesc cu scepticism faptul că sondajele de opinie plasează partidul aflat la guvernare în topul preferinţelor alegătorilor. „Nu este atât de sigur că electoratul chiar doreşte cu obstinaţie să voteze pentru acelaşi partid, pentru că există un grup foarte larg de alegători care vor vota protestând, vor protesta votând. Acest grup face parte din votul indecişilor"s afirmă Igor Munteanu.

Ion Jigău atenţionează asupra unor fenomene sociologice, care influenţează rezultatele sondajelor. Astfel, fenomenul „band-wagon" („tramvaiul învingătorului") face ca partidul de la guvernare să acumuleze întotdeauna mai multe procente în sondaje, de regulă 10-15%. Iar „spirala tăcerii" face ca partidele care pot fi calificate ca extremiste să acumuleze în sondaje câteva procente mai puţin decât la alegeri. Şi directorul CBS-AXA îndeamnă să atragem atenţia numărului mare de indecişi din sondaje. Potrivit lui, cei mai mulţi dintre ei vor decide în ultimele 2-3 zile pentru care partid să opteze.

Arcadie Barbăroşie explică cele 40 procente de indecişi din sondaje prin faptul că electoratul este pesimist şi dezamăgit, iar Igor Munteanu crede că indecişii nu sunt cei care nu doresc să voteze. „Ei nu şi-au determinat priorităţile, dar vor vota în mod protestatar faţă de actuala politică. Dacă ar fi satisfăcuţi de actualul curs, ar fi mai mare numărul celora care se solidarizează cu actuala guvernare", crede directorul IDIS.

Atitudini în schimbare

Interesul public se manifestă printr-o fierbere permanentă şi căutare de soluţii. Electoratul are o doză de conservatorism, schimbările sunt mai greu acceptate, dar el are întotdeauna suficientă inteligenţă pentru a găsi soluţii pentru dezvoltarea societăţii. „Atitudinea electoratului se schimbă. Încet, dar sigur", ne asigură Igor Munteanu. „Faptul că nici un partid politici din R. Moldova nu-şi poate permite luxul de a exclude Uniunea Europeană ca termen de referinţă pentru toate politicile, înseamnă schimbarea atitudinilor populaţiei şi nu trezirea peste noapte a oamenilor politici. Populaţia simte de unde vine prosperitatea. O bună parte din ei au votat cu picioarele atunci când au emigrat. Există deja o doză importantă de aşteptate pozitivă faţă de schimbarea calitativă a clasei politice. Chiar dacă partidul de guvernământ investeşte resurse uriaşe î n campania electorală, alegătorul vrea să fie informat şi menţine suficientă prudenţă faţă de tentaţia PCRM de a perpetua la guvernare", spune Munteanu.

Arcadie Barbăroşie aminteşte că atitudinile electoratului s-au schimbat de la alegeri la alegeri. Electoratul pedepseşte de fiecare dată partidele care nu-i satisfac cererile. Spre exemplu, în 1998 electoratul a pedepsit rău de tot Partidul Democrat Agrar aflat la guvernare, care nu a trecut pragul şi a acumulat doar 4%, anterior deţinând majoritatea în Parlament. În 2001, au fost pedepsite partidele democratice pentru că alegătorii erau dezamăgiţi - erau restanţe mari la pensii, la salarii. Chiar dacă guvernarea de atunci adoptase decizii fundamental importante pentru fortificarea economiei, reformele nu s-au resimţit până la alegeri. În 2005, PCRM a luat mai puţine voturi decât în 2001, iar la alegerile locale din 2007 - a pierdut considerabil în comparaţie cu 2003 şi 2005. Deşi electoratul se schimbă mai lent decât ar vrea unele partide de opoziţie, schimbările au loc prea repede decât ar vrea partidul de la guvernare.

Alegerile din capitală din 2007 au fost şi ele un semn de schimbare, spune Igor Munteanu. Potrivit lui, Dorin Chirtoacă, primarul degrevat al mun. Chişinău, a simbolizat o schimbare de generaţie. „Acest val a fost creat de suma atitudinilor populaţiei legate de aşteptările de schimbare a clasei politice. El este beneficiarul net al acestui val de protest, care trage după sine alte valuri. Aşa cum se votează în Chişinău, se votează, de regulă, la următoarele alegeri pe cuprinsul teritoriului R. Moldova", spune Munteanu. În schimb, Ion Jigău nu este sigur că situaţia se va repeta în 2009. La preturile din capitală s-au înscris în liste până la termenul stabilit doar 3,5 mii din cele circa 100 mii de persoane cu vize de reşedinţe în alte localităţi. „În lumea întreagă pensionarii sunt cei care schimbă guvernele prin vot democratic", spune Ion Jigău, şi el pensionar.

Şi Igor Munteanu este conştient că sunt foarte multe obstacole care pot determina scăderea sau creşterea intensităţii acestui val succesiv după 2007. „Iritarea partidului de guvernământ faţă de acest vot de protest din 2007, care s-a manifestat prin ameninţări directe în adresa electoratului, vorbeşte despre faptul că aceste valuri succesive se codifică în memoria electoratului, care raţionează. Şi asta vorbeşte despre faptul că electoratul este mult mai inteligent, de fapt, decât noi putem să ne imaginăm", spune Munteanu.

Alegătorul de peste hotare

Se pare că în Moldova se ştie foarte puţin despre alegătorii de peste hotare. Numărul şi votul lor este încă greu de estimat. „Am încercat să estimăm în Barometrul de Opinie Publică (BOP) din octombrie cum ar vota persoanele care au fost cel puţin o dată peste hotare şi în medie nu există deosebiri substanţiale faţă de c ei din ţară. Cei care au fost în est ar susţine partidele de stânga, iar cei care au fost în vest - cele de dreapta, acestea fiind în Moldova foarte relative",

ne-a spus Arcadie Barbăroşie.

Igor Munteanu este, însă, convins că votul celor plecaţi va fi unul de protest. „O parte din oamenii care au transmis până nu demult sume pentru supravieţuirea familiilor lor, s-au atins de civilizaţia occidentală, au înţeles cât de important e să ai Internet în casă sau closet cu apă - servicii elementare pe care se construieşte civilizaţia. Pe de o parte, alegătorii din Spania sau Italia au aşteptări foarte mari faţă de baştina lor, dar, pe de altă parte, ei nu au încredere în autorităţi care nu le-au creat condiţii acasă", spune directorul executiv IDIS „Viitorul".

În aşteptarea unor noi sondaje

La 24 martie, IPP va lansa ultima ediţie a BOP de înainte de alegeri. La 5 aprilie, în ziua scrutinului, la ora 21.15 CBS-AXA împreună cu IMAS va da publicităţii rezultatele exit-poll-urilor, sondaje realizate la ieşire de la vot. Până atunci, electoratul mai are timp să dea dovadă de inteligenţă.

Sursa: *www.info-prim.md*

{backbutton}